KINDER KLIMAATTOP

HANDLEIDING

België
partner in ontwikkeling

unicef
voor ieder kind

Beste begeleider, leerkracht, organisator, bouwer aan de toekomst

Het feit dat je onze handleiding leest, betekent dat ook jij begaan bent met het klimaat. En dat vinden wij bij UNICEF België fantastisch. Jij wilt kinderen juist informeren, hen ondersteunen en hen helpen om bewust bij te dragen aan een duurzame toekomst en vooral: je wilt hun de kans bieden om hun stem te laten horen als het over het klimaat gaat.

Wist je dat België in 2022 de ***Verklaring over kinderen, jongeren en klimaatactie*** ondertekende en daarmee belooft de deelname van kinderen aan het proces van klimaatbeleid te ondersteunen? Klimaateducatie staat daarom ook hoog op de agenda. Kinderen hebben recht op informatie, zoals ook ***het Verdrag inzake de Rechten van het Kind*** (art.17) vermeldt. Want het zijn vooral de kinderen die de grootste slachtoffers zijn van klimaatverandering: zij zullen meer de gevolgen ervaren dan generaties die hen voorgingen. **De klimaatcrisis is immers ook een kinderrechtencrisis**.

Omdat het klimaat en klimaatverandering vaak als te technisch voor kinderen worden beschouwd, worden zij nog steeds te weinig gehoord. Zij hebben volgens het Kinderrechtenverdrag (art.12) ook het recht om gehoord te worden. Wat is hun mening over de klimaatverandering? Waar maken zij zich zorgen over? Welke veranderingen zijn er nodig? En vooral: hoe willen zij dat het wordt aangepakt?

Bij UNICEF hebben we oog voor alle kinderen en jongeren. Die laatste groep heeft over de hele wereld al iets vaker een stem. In verschillende landen wordt een klimaattop georganiseerd waaraan jongeren kunnen deelnemen en waar politici kunnen luisteren naar wat zij te vertellen hebben. **UNICEF wil ook de jongere kinderen een platform geven. Daarom organiseren we de eerste nationale Kinderklimaattop waarop kinderen tussen 10 en 12 jaar het woord krijgen.**

Met de Belgische Kinderklimaattop wil UNICEF België:

- ✔ **kinderen informeren;**
- ✔ **kinderen de kans geven om hun ideeën te delen;**
- ✔ **kinderen met elkaar in gesprek laten gaan;**
- ✔ **kinderen in contact brengen met klimaatexperten en jongerenvertegenwoordigers;**
- ✔ **de stem van de kinderen aan de onderhandelingstafel versterken.**

In deze handleiding geven we je de handvaten om stap voor stap samen met de kinderen aan de slag te gaan om zo **het bewustzijn rond het klimaat te versterken**. Je vindt tips om de kinderen voor te bereiden op een (actieve) deelname aan de Kinderklimaattop en tal van activiteiten om rond het klimaat te werken. Ook bieden wij je informatie over drie belangrijke thema's: **klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en klimaatrechtvaardigheid**. Deze worden ook op de internationale klimaatconferenties behandeld, komen aan bod tijdens de kinderklimaattop en worden met deze handleiding naar de leefomgeving van de kinderen gebracht.

Nadien wordt een delegatie van elke groep kinderen uitgenodigd om actief deel te nemen aan de nationale Kinderklimaattop, waarop experten, politici, jongerenvertegenwoordigers aanwezig zullen zijn om te luisteren naar wat er leeft bij onze jonge klimaatbeschermers.

Maar ook als je niet met een delegatie naar deze Kinderklimaattop kunt komen, kun je deze handleiding gebruiken om het bewustzijn rond klimaatverandering bij de kinderen te versterken. Ook dan helpen jij en de kinderen het klimaat en onze toekomst een stap vooruit.

Dank je wel om hier mee je schouders onder te zetten!

UNICEF België

DE NATIONALE KINDERKLIMAATTOP PRAKTISCH BEKEKEN

Dit jaar organiseren we voor het eerst de nationale Kinderklimaattop!
Op **maandag 13-11-2023** komen de kinderdelegaties, begeleiders, politici, klimaatexperten en jongerenvertegenwoordigers samen in het **Koninklijk Museum voor Natuurwetenschappen** in Brussel

Deelname aan de nationale Kinderklimaattop is **volledig gratis**.
UNICEF België ondersteunt elke groep voor kosten die ze eventueel maakt om deel te nemen (transport, voorbereiding, creatieve uitwerking …). Dat gebeurt steeds in overleg met UNICEF. Meer info hierover vind je op de website van UNICEF België.

Heb je nog vragen? Stel ze ons gerust!

Doe jij ook mee? Schrijf je dan nu in via het **inschrijvingsformulier op de website**.

Stap 1

Kom zelf voorbereid aan de start

Wat is het klimaat en de klimaatverandering? Wat bedoelt men met klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en klimaatrechtvaardigheid? Waarom worden net deze drie thema's vooropgezet? We helpen je graag op weg en bundelen de belangrijkste informatie voor je.

Stap 2

Kinderen informeren over klimaatverandering

Elk kind heeft recht op een mening en heeft het recht die mening te uiten en ideeën te delen. Het is daarom belangrijk dat kinderen goed geïnformeerd worden, zodat ze hun mening op een correcte manier kunnen vormen. Ga aan de slag met onze werkbundel of leef je uit in een van de activiteiten.

Stap 3

Motiveren om deel te nemen aan de Kinderklimaattop

(Inschrijven voor Kinderklimaattop kan tot 10/10/2023)

Niets zo leuk als zoveel mogelijk kinderen te motiveren en hun de ruimte te bieden om hun stem over klimaatverandering te versterken! UNICEF heeft oog voor alle kinderen en nodigt daarom iedereen uit op de nationale Kinderklimaattop. Benieuwd naar wat dit precies inhoudt? Je leest erover op de website van UNICEF België of in deze handleiding.

Stap 4 A

Voorbereiding van de Kinderklimaattop – *met* delegatie

(31/10/2023 – deadline inzendingen!)

Stel samen met je groep de actiepunten op die volgens jullie zeker besproken moeten worden tijdens de Kinderklimaattop. Dit kun je in verschillende stappen aanpakken. Stel ook je delegatie samen: welke kinderen zullen jouw groep vertegenwoordigen op de Kinderklimaattop?
Vergeet zeker niet om je materiaal en actiepunten te delen via Climate Action!

Stap 4 B

Voorbereiding van de Kinderklimaattop – *zonder* delegatie

(31/10/2023 – deadline inzendingen!)

Neem je niet actief deel aan de Kinderklimaattop, dan kun je nog steeds je materiaal (poster, filmpje …) opladen via Climate Action. UNICEF België zorgt ervoor dat ook jouw actiepunten deel uitmaken van de Kinderklimaattop..

Stap 5

Nationale Kinderklimaattop

13/11/2023

Actieve deelname aan de Kinderklimaattop in het Koninklijk Museum voor Natuurwetenschappen (Brussel).

Stap 6

Internationale Klimaattop

(COP 28 – 30 november tot en met 12 december 2023

Politici van verschillende landen komen samen op de jaarlijkse Klimaattop. Onze Belgische vertegenwoordigers nemen ook de actiepunten van de nationale Kinderklimaattop mee op in hun besprekingen.

Stap 7

Verslag na COP28 en de Kinderklimaattop

Voorjaar 2024

UNICEF België houdt je actief op de hoogte van wat er tijdens de internationale Klimaattop is besproken en beslist en hoe de actiepunten van de Kinderklimaattop daarin een plaats krijgen.

Krijg je maar niet genoeg van het klimaat en wil je het hele jaar door dit thema in de kijker zetten? Doe samen met jouw school of organisatie mee aan de GoodPlanet Challenges, neem een kijkje bij de Klimaatbrigade of laat je inspireren door de vele ideeën en actiepunten die andere groepen hebben opgeladen via Climate Action!

1 WAT TE DOEN? EEN DUIDELIJK OVERZICHT

Kinderen hebben recht op een mening en om die te uiten. Kortom: **ieder kind heeft recht om te participeren**. Het is belangrijk dat kinderen **geïnformeerd** worden over de manier waarop ze kunnen participeren en dat ze **nooit worden gedwongen** om hun mening te geven. Om de kinderen hierin goed te begeleiden, is het eveneens belangrijk dat ze **goed worden voorbereid**.

1 Informeren van de kinderen (en jezelf) over het klimaat

Dit kun je doen aan de hand van lessen of activiteiten die je zelf voor jouw (klas)groep al hebt gepland of opgestart. Verder in deze handleiding vind je interessante activiteiten die je op weg kunnen helpen.

🎯 **Je doel is** om begrippen zoals klimaatverandering, klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en klimaatrechtvaardigheid toe te lichten. Door kinderen (beter) te informeren, kunnen we klimaatangst die bij sommige kinderen aanwezig is helpen verminderen. De informatie helpt de kinderen om kwalitatief en duurzaam mee te kunnen deelnemen aan de Kinderklimaattop.

2 Informeren van de kinderen over de Kinderklimaattop

Je licht de kinderen in over de nationale Kinderklimaattop. Je vindt alle info over de nationale Kinderklimaattop in deze handleiding en op de website van UNICEF.

🎯 **Je doel is** om de kinderen enthousiast te maken over dit initiatief en hen het belang van deze Kinderklimaattop te doen inzien.

3 Voorbereiding Kinderklimaattop

Je stelt samen met de kinderen actiepunten op. Wat vinden de kinderen belangrijk? Wat willen zij aangepakt zien? Welke verbeteringen zijn voor hen cruciaal? Je giet alles in een duidelijke boodschap die je samen op een creatieve manier vormgeeft (poster, filmpje …). Je kunt je actiepunten delen met alle andere scholen en organisaties via het platform op Climate Action. Als je ook actief wilt deelnemen aan de Kinderklimaattop, stel je een delegatie samen en bereid je hen voor op hun deelname aan de Kinderklimaattop: zij zullen alle kinderen uit hun groep vertegenwoordigen.

🎯 **Je doel is** om de kinderen te doen nadenken over klimaatverandering, hun

toekomst en klimaatbeleid. Je helpt hen duidelijke actiepunten voor de politici, jongerenvertegenwoordigers en klimaatexperten op te stellen, zodat ze met een duidelijke boodschap betrokken zijn bij de Kinderklimaattop.

4 De nationale Kinderklimaattop

(a) Je kiest voor een actieve deelname waarbij je een delegatie naar de Kinderklimaattop stuurt. Laad je voorbereiding (poster, filmpje, ..) op via Climate Action.
(b) Gaat jouw groep niet naar de Kinderklimaattop in Brussel? Geen probleem! Dankzij het platform van Climate Action zorgt UNICEF ervoor dat jouw boodschap wordt meegenomen tijdens het evenement.

🎯 **Je doel is** om de stem van de kinderen te laten horen tijdens de Kinderklimaattop.

5 Politici, jongerenvertegenwoordigers en klimaatexperten nemen de actiepunten mee naar de internationale Klimaattop

Beleidsmakers nemen deel aan de internationale Klimaattop. Zij nemen de stem van de kinderen mee op in hun agenda en zorgen ervoor dat de uitkomst van de Belgische Kinderklimaattop de landsgrenzen doorbreekt.

🎯 **Je doel is** om het thema levend te houden binnen je groep: je zorgt er samen voor dat het recht van kinderen om gehoord te worden gerealiseerd wordt. Je werkt daarnaast verder aan klimaateducatie en stimuleert de kinderen om informatie, tips en acties uit te wisselen in de eigen groep en met andere groepen in heel België.

6 Terugkoppeling van de resultaten van de Klimaattop naar de kinderen

Wat zijn de politici overeengekomen tijdens de Klimaattop? Wat stond er op de agenda? UNICEF zorgt ervoor dat deze info met alle deelnemende klassen en groepen wordt gedeeld.

🎯 **Je doel is** om de kinderen mee op de hoogte te houden van wat er met hun werk verder gebeurt.

In het hele proces is het belangrijk om aandacht te hebben voor **klimaatangst**, die ook bij sommige kinderen heerst. Bij klimaatangst ben je **bang voor de klimaatverandering**. Dit kan een groot effect hebben op de mentale gezondheid van onze kinderen. Zorg er daarom voor dat jullie voorbereiding voor de Kinderklimaattop ook een verhaal is waar **positiviteit en hoop vooropstaan**.

2 ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR JOU ALS BEGELEIDER

Met de Kinderklimaattop richten we ons voornamelijk op **drie grote thema's**: klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en klimaatrechtvaardigheid. We kiezen deze thema's niet toevallig. Ze worden ook door de politieke leiders en klimaatexperten behandeld op de internationale Klimaattop. Omdat we willen inzetten op een kwalitatieve deelname aan de Kinderklimaattop, is het belangrijk dat ook de kinderen deze begrippen begrijpen.
Meer toelichting bij woorden die met het klimaat te maken hebben, vind je in de talrijke, online Klimaatwoordenboeken.

Wat is het klimaat en de klimaatverandering?

Het klimaat en het weer worden vaak als synoniemen gezien, maar dat klopt niet.
Met het klimaat wordt het gemiddelde weer in een bepaald gebied en over een langere periode (30-40 jaar) bedoeld. Er bestaat o.a. een tropisch klimaat, een zeeklimaat en een landklimaat.
Het weer kan van dag tot dag veranderen en houdt in of het vandaag zonnig is of gaat regenen.
Klimaatverandering houdt **een verandering in de gemiddelde weersomstandigheden** in. Er komen ook meer en vaker **weersextremen** voor. Deze klimaatverandering is een rechtstreeks gevolg van de stijgende concentraties aan broeikasgassen in onze atmosfeer en daar is de mens grotendeels verantwoordelijk voor.

Wat is de impact van de klimaatverandering op de kinderen overal ter wereld?

Klimaatverandering is **een directe bedreiging voor kinderen om te overleven, gezond op te groeien en zich geestelijk en lichamelijk volledig te kunnen ontwikkelen**. Want naarmate extreme weersomstandigheden vaker en heviger voorkomen, lopen kinderen meer gevaar en worden scholen, ziekenhuizen en infrastructuur vernietigd. De rechten van de kinderen komen in het gedrang door deze klimaatcrisis.[1]
Onderzoek toont ook aan dat de klimaatverandering **een negatieve invloed op het mentale welzijn van kinderen en jongeren** heeft. Ze maken zich zorgen en zijn bang voor de toekomst, hún toekomst.
En net omdat het over hun toekomst gaat, is het belangrijk dat ook zij gehoord worden. Voor

1 Meer info over de kinderrechtencrisis: https://www.unicef.be/nl/news/de-klimaatcrisis-een-kinderrechtencrisis en https://www.kinderrechten.be/advies/de-klimaatcrisis-vanuit-kinderrechtenperspectief

hun mentale welzijn is het belangrijk dat ze niet alleen worden geïnformeerd over wat er aan de hand is, maar dat ze ook **de kans krijgen om zelf actie te ondernemen**.

Tip: via deze interactieve atlas van UNICEF kan je de impact van de klimaatcrisis op kinderen wereldwijd vergelijken.

Hoe omgaan met de klimaatverandering?

Het is belangrijk om de kinderen erop te wijzen dat onze planeet nog niet volledig verloren is. Er zijn **verschillende manieren om met de klimaatverandering om te gaan** en dit liefst op een **duurzame manier**.[2]

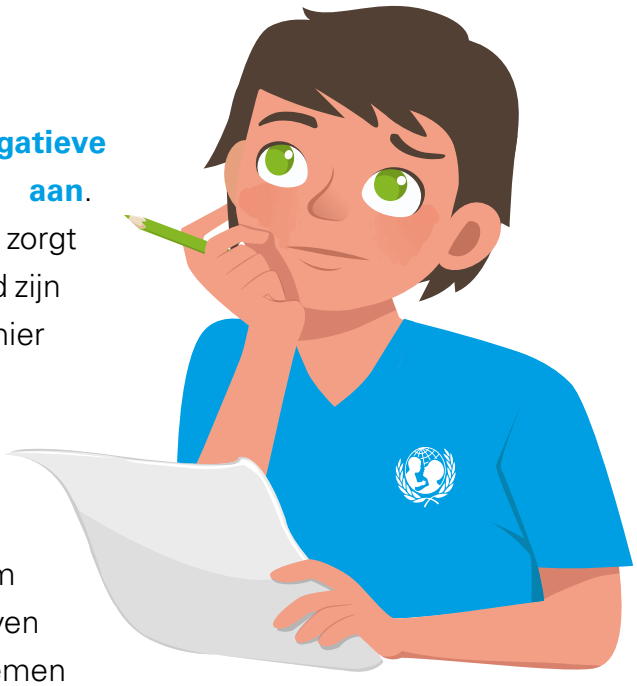

✔ Wat is klimaatadaptatie?

Samenlevingen **passen zich aan de negatieve gevolgen van klimaatverandering aan**. Klimaatadaptatie is nodig omdat het ervoor zorgt dat dorpen, steden en gebieden voorbereid zijn op het veranderende klimaat. Op die manier proberen ze de impact van die negatieve gevolgen te reduceren.
Voorbeelden van klimaatadaptieve maatregelen zijn het vergroenen van tuinen of steden, gebieden inrichten om grote overstromingen te vermijden, en streven naar meer soortenvariatie zodat ecosystemen beter kunnen omgaan met veranderingen. Maar met enkel klimaatadaptatie komen we er niet!

✔ Wat is klimaatmitigatie?

De grootste boosdoener van de klimaatverandering blijven de broeikasgassen. Klimaatmitigatie bestaat uit **maatregelen om de omvang en de snelheid waarmee onze planeet opwarmt, te beperken**. Het doel is hoofdzakelijk om de uitstoot van broeikasgassen (waarvan CO_2 het meest bekende is) door de mens zoveel mogelijk verminderen. Door energie te besparen, over te stappen op elektrisch rijden of door het aanleggen van bossen, doen we aan klimaatmitigatie.

✔ Wat is klimaatrechtvaardigheid?

Klimaatverandering is niet alleen een probleem voor onze leefomgeving, maar is

2 Duurzame ontwikkeling houdt in dat de huidige wereldbevolking in haar behoeften voorziet zonder de komende generaties de mogelijkheid te ontnemen om in vergelijkbare mate in hun behoeften te voorzien. (Brundtland, 1987)

ook een maatschappelijke kwestie. De gevolgen van de klimaatverandering hebben op sommige landen een veel grotere impact dan op andere landen. Een van de opvallendste vaststellingen is dat **degenen die het minste verantwoordelijk zijn voor de klimaatverandering vaak de grootste gevolgen dragen**. Vaak worden armere landen of minder bevoorrechte groepen harder getroffen door de gevolgen van de klimaatcrisis. Met klimaatrechtvaardigheid stelt men dat **iedereen recht heeft op een goed leven op een gezonde aarde, ongeacht je leeftijd, woonplaats, inkomen, etniciteit, beperking …**[3]

3 Kinderrechtenverdrag, art.2: Het principe dat alle rechten van toepassing zijn op alle kinderen zonder enige uitzondering, en de verplichting van de Staat om kinderen tegen om het even welke vorm van discriminatie te beschermen. De Staat mag geen enkel recht schenden en moet positieve acties ondernemen om alle rechten te bevorderen.

3 KINDERKLIMAATTOP

Wat is een Kinderklimaattop?

Elk jaar organiseren de Verenigde Naties één grote klimaatconferentie (de "COPs") waarop de landen van het klimaatverdrag samenkomen. Dit zijn de politieke leiders die ***de stem van hun land*** vertegenwoordigen[4]. Zij binden de strijd aan tegen de klimaatverandering waar de mens verantwoordelijk voor is.

Ook jongeren zijn begaan met het klimaat en willen gehoord worden. Denk maar aan organisaties als Youth For Climate, de klimaatspijbelaars en klimaatmarsen. Het zijn kinderen en jongeren die zich informeren, die zich actief inzetten en hun eigen toekomst in handen nemen. Zij zien er mee op toe dat beleidsmakers doen wat ze beloven en het verder gaat dan enkel praten over de klimaatverandering.

Waarom richt UNICEF zich op de doelgroep van 10-12 jaar?

Ook kinderen zijn begaan met het klimaat. Toch worden zij nog veel te vaak niet serieus genomen in dit verhaal. Kinderen hebben echter **een sterk rechtvaardigheidsgevoel en hebben eigen ideeën** over hoe we met elkaar en met onze planeet zouden moeten omgaan. Het wordt hoog tijd dat ook zij worden gehoord. Daarom organiseert UNICEF een nationale Kinderklimaattop voor kinderen tussen 10 en 12 jaar.

Wat is het doel van deze Kinderklimaattop?

Met de Belgische Kinderklimaattop wil UNICEF **kinderen informeren**, hun **een podium geven** om hun ideeën te delen en hun de **mogelijkheid geven om in gesprek te gaan** met andere kinderen, klimaatexperten en (jongeren)vertegenwoordigers die België én de kinderen vertegenwoordigen op de volgende internationale Klimaattop. Met deze Kinderklimaattop wil UNICEF België de stem van de kinderen aan de onderhandelingstafel versterken. Zo realiseren we kinderen hun recht om gehoord te worden en het recht op participatie (art.12).

Nemen alle kinderen actief deel aan de Kinderklimaattop?

Van elke deelnemende groep kinderen wordt een delegatie uitgenodigd om deel te nemen aan de Kinderklimaattop. Zij zullen, net zoals politici dat doen, de stem vertegenwoordigen van hun eigen groep door de actiepunten van hun groep voor te stellen. We kiezen voor kleine

4 Meer info: https://klimaat.be/klimaatbeleid/internationaal/een-jarenlang-proces

delegaties (maximum 5 kinderen per groep), om aan verschillende klassen en organisaties de kans te geven om actief deel te nemen. We zetten in op onderlinge uitwisseling en willen elke groep hiervoor voldoende kansen bieden.

Wat wordt er van jou als begeleider of leerkracht verwacht?

Om de kinderen op een kwalitatieve manier te laten deelnemen aan de Kinderklimaattop is **voldoende voorbereiding en juiste informatie belangrijk**. En daarom kijken wij naar jou. Met deze handleiding kun je …

- ✔ **breed inzetten op klimaateducatie** om zo de kinderen juist te informeren;
- ✔ **activiteiten uitwerken** om alle kinderen bewust(er) te maken van het klimaat en de klimaatverandering of **je bestaande project rond klimaateducatie verder uitwerken**;
- ✔ samen met hen **actiepunten opstellen in een duidelijke boodschap** die tijdens de Kinderklimaattop wordt voorgesteld aan de andere kinderen en aan de klimaatexperten;
- ✔ **de delegatie die aan de Kinderklimaattop deelneemt voorbereiden** op deze belangrijke dag.

Ook als je geen delegatie naar de Kinderklimaattop stuurt, kun je met deze handleiding aan de slag gaan. We moedigen je aan om met je groep in dialoog te gaan en hun actiepunten op te stellen. Op de website van Climate Action wordt een platform gemaakt waar de actiepunten van alle kinderen kunnen worden opgeladen en gedeeld.

4 TIJD VOOR ACTIE!

Kinderen informeren over het klimaat

Om deel te nemen aan de Kinderklimaattop of een andere klimaatactie is het belangrijk dat de kinderen de drie grote thema's (klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en klimaatrechtvaardigheid) begrijpen. Je kunt hiervoor zelf een activiteit of les voorbereiden. Je kunt ook de **werkbundel** gebruiken die je achteraan in deze handleiding terugvindt.

Pak je het graag actiever aan met je groep? Organiseer dan een zoektocht of wandeltocht in je buurt. Stel ***Klimaatpunten*** in waar de kinderen informatie over het klimaat en de klimaatverandering leren en bied ze aan op kaarten of via een QR-code. Hiervoor kun je de activiteiten uit de werkbundel als basis gebruiken.

Extra tip: Maak (online) een quiz en test op een leuke manier of ze de thema's goed begrepen hebben. Hiervoor kun je Mentimeter, Kahoot of de Klimaatbrigade gebruiken.

Voorbereiden van de Kinderklimaattop: welke acties willen jullie zien?

De kinderen kennen de drie grote thema's. Nu wordt het tijd om jullie stem te laten horen!

Stap 1:

Laat de kinderen (in groepjes) nadenken over wat zij vinden dat er moet gebeuren zodat hun toekomst en die van het klimaat er rooskleurig(er) uitziet. Welke acties moet België (en bij uitbreiding de wereld) ondernemen om verandering door te voeren? Welke problemen moeten worden aangepakt? Welke situaties moeten worden afgeremd? Welke oplossingen zien de kinderen?

Om de kinderen op weg te helpen, kun je hen laten nadenken over de volgende vragen:

- ✔ Zet je in voor **klimaatadaptatie**! Sommige gevolgen van de klimaatverandering kunnen we niet meer omkeren. Denk hierbij aan warmere temperaturen, meer regen, meer gebieden die overstromen … Wat kunnen we doen om op een goede en gezonde manier met deze verandering om te gaan en hoe passen we ons hieraan aan?

- Zet je schouders mee onder **klimaatmitigatie**! Het is heel belangrijk om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. CO_2 en andere broeikasgassen blijven de grootste boosdoener van de klimaatverandering. Op welke manier kunnen we de uitstoot van deze broeikasgassen verminderen?
- Sla je handen in elkaar voor **klimaatrechtvaardigheid**! Overal ter wereld is de klimaatverandering voelbaar. Toch zijn niet alle landen even verantwoordelijk voor dit probleem: de landen met meer industrie (denk maar aan alle fabrieken) stoten bijvoorbeeld veel meer CO_2 uit dan andere landen. En niet elk land heeft de middelen en het geld om zich te beschermen tegen overstromingen. Nog te vaak worden armere en kwetsbare groepen meer geraakt door de klimaatverandering en bepaalde landen dragen meer gevolgen dan andere. Op welke manier kunnen wij er mee voor zorgen dat ook zij in een gezonde omgeving kunnen wonen en leven?

Je hoeft uiteraard niet op elk thema in te zetten. Het kan ook interessant zijn om met je groep dieper in te gaan op één specifiek thema.

Stap 2:

Houd een **klasgesprek** waarin alle ideeën en bevindingen van de verschillende groepjes worden besproken. Neem hier voldoende tijd voor en durf er ook ***een nachtje over te slapen***. Probeer om met de hele groep de belangrijkste actiepunten te bepalen: deze wil je voorleggen en bespreken tijdens de Kinderklimaattop.

Extra tip: Laat kinderen volgens het SMART-principe hun actiepunten opstellen. Hierbij houden ze rekening met de volgende zaken:

- **Specifiek**: Hun actiepunt wordt gedetailleerd omschreven.
- **Meetbaar**: Wat dient er te gebeuren vooraleer hun doel bereikt is?
- **Aanvaardbaar**: Is dit een actiepunt dat je kunt vragen aan de politici en klimaatexperten?
- **Realistisch**: Is het haalbaar om dit actiepunt te verwezenlijken?
- **Tijdsgebonden**: Wanneer moet dit actiepunt bereikt zijn?

Stap 3:

Zorg voor **een creatieve presentatie van** jullie actiepunten. We lijsten een aantal voorbeelden op, maar moedigen jou en de kinderen aan om zelf een leuk idee te bedenken.

- Maak een poster of affiche.
- Maak een fototentoonstelling.
- Maak een lied en knutsel muziekinstrumenten of een kunstwerk uit afval.
- Schrijf een gedicht of verhaal.
- Maak een filmpje of reclameboodschap.
- Speel een toneel en film het.

De kinderdelegatie brengt jullie creatie mee naar de Kinderklimaattop, waar ze wordt gedeeld met alle andere deelnemende groepen. Vergeet zeker niet een kopie of foto van je werk op te laden via Climate Action. Zo wordt jullie werk meteen gedeeld met andere klassen en groepen van over de hele wereld!

Opgepast: maak eerst je (gratis) profiel aan op Climate Action en bekijk de technische richtlijnen.

Tip: *Mis je nog wat ondersteuning in je project? UNICEF België helpt je graag op weg! Aan de hand van gratis workshops, didactische ondersteuning en materiële hulp in de creatieve uitwerking van de actiepunten bieden we elke groep de mogelijkheid om deel te nemen. Voor meer informatie: contacteer* ***klimaat@unicef.be****.*

Stuur je geen delegatie naar de Kinderklimaattop? Geen probleem! UNICEF bezorgt al het materiaal dat je hebt opgeladen via Climate Action aan de Kinderklimaattop, zodat ook jouw actiepunten er deel van uitmaken en besproken worden.

Voorbereiden van de Kinderklimaattop: kinderen voorbereiden op hun actieve deelname aan de Kinderklimaattop (delegatie)

Jullie actiepunten zijn opgesteld en jullie boodschap is duidelijk. Nu komt het grote moment eraan: de deelname aan de nationale Kinderklimaattop.
Omdat we alle klassen en organisaties de kans willen geven om op de Kinderklimaattop aanwezig te zijn, kiezen we voor kleine delegaties van maximum 5 deelnemers per klas of groep. De andere kinderen zullen nauw betrokken blijven bij de terugkoppeling na de Kinderklimaattop én nadien ook de Klimaattop.

Welke kinderen stuur je naar de Kinderklimaattop als vertegenwoordigers van jullie groep en de stem van jullie boodschap?

Hoe stel je een delegatie samen?

Het is belangrijk om te onderstrepen dat kinderen zich nooit verplicht mogen voelen om deel te nemen aan de Kinderklimaattop. Laat daarom kinderen in een eerste stap zélf beslissen of ze wel of niet naar de Kinderklimaattop willen gaan. Zet in op diversiteit.
Laat de democratie in je groep uiteindelijk beslissen welke kinderen de delegatie zullen vormen.
Met wie stel je de delegatie samen?

- ✔ Kinderen die zich (altijd of recent) actief betrokken voelen bij het klimaat.
- ✔ Kinderen die gemotiveerd en enthousiast zijn.
- ✔ Kinderen die met aandacht mee willen participeren tijdens de Kinderklimaattop.

- ✔ Kinderen die nadien aan de rest van de klas of groep kunnen rapporteren wat er gezegd werd.

Is de groep het eens over wie er naar de Kinderklimaattop zal gaan? Dan heb jij een prima delegatie om jouw boodschap over te brengen aan de politici, klimaatexperten en jongerenvertegenwoordigers!

Wie begeleidt de delegatie naar de Kinderklimaattop?

Elke delegatie wordt vergezeld door één of twee begeleiders. Dat mag een leerkracht of verantwoordelijke van de groep zijn, maar misschien zijn er ook enthousiaste ouders of andere leerkrachten die graag hun schouders onder de Kinderklimaattop zetten.

Hoe bereid je kinderen voor op deze dag?

Deelnemen aan de Kinderklimaattop is méér dan enkel je eigen actiepunten op tafel te leggen. Het is belangrijk dat er dialoog ontstaat tussen alle kinderen, politici en klimaatexperten. **Aan de hand van situaties of toneeltjes kun je de kinderen van de delegatie voorbereiden** op hun aanwezigheid en taak tijdens de Kinderklimaattop.

- ✔ Leer hun zaken te bespreken en oefen in op welke manier ze de actiepunten het beste verwoorden.
  Bouw dit op door de kinderen eerst een eigen gekozen verhaal te laten vertellen (een situatie, anekdote …). Is het voor iedereen duidelijk waarover het verhaal gaat? Is de opbouw van het verhaal logisch? Is er een duidelijk einde aan het verhaal?

- ✔ Leer hun om gericht te luisteren naar wat anderen vertellen: zij brengen ook ideeën mee naar de Kinderklimaattop. Het is belangrijk om daar ook van op de hoogte te zijn.
  Vertel zelf een (verzonnen) verhaal aan de groep. Zorg dat er voldoende info in je verhaal zit. Nadien vertelt elk kind één (of meer!) weetje(s) dat het heeft onthouden uit het verhaal. Lukt het de groep om allemaal een ander weetje uit het verhaal te vertellen?

- ✔ Leer hun op een correcte manier te reageren op acties en meningen van anderen. Welke dingen vinden ze goed? Welke dingen zijn minder realistisch? Welke argumenten hebben ze hiervoor?

Oefen met ludieke stellingen waarover **één kind zijn/haar**/hun mening geeft. Daarna reageert de rest van de groep hierop: wat vonden zij van de redenering? Ze steken een gekleurd kaartje in de lucht dat hun mening hierover weergeeft:

- Groen = dit vind ik goed.
- Oranje = dit vind ik minder goed.

Duid twee kinderen aan die een groen kaartje in de lucht hielden en laat ook twee kinderen die voor het oranje kaartje kozen aan het woord.

✔ Bepaal op voorhand de rol van de kinderen tijdens de Kinderklimaattop. Wie stelt de actiepunten voor? Op welke manier doe je dat? Zegt iedereen wat of duid je een verantwoordelijke aan?
Laat de verdeling zoveel mogelijk van de kinderen zelf komen. Hoe voelen zij zich het veiligst? Welke ***rol*** neemt eenieder voor zijn/haar/hun rekening?

✔ Stel de kinderen gerust: ze kunnen niets fout doen tijdens de Kinderklimaattop. Iedereen die er aanwezig is, zit er met hetzelfde doel: we willen actie zien en mee zorgen voor een goede en gezonde toekomst voor het klimaat en onze kinderen. Naast (veel) van elkaar bijleren, is er nog één zeer belangrijk punt om deze Kinderklimaattop te doen slagen: het moet een aangename dag zijn voor iedereen die hier – op welke manier dan ook – bij betrokken is.

5 GEBOEID DOOR ONS KLIMAAT? EXTRA ACTIVITEITEN

Krijgt je groep maar niet genoeg van het klimaat of wil je op een creatieve manier rond het klimaat werken? We lijsten een aantal interessante activiteiten op die je in de loop van heel het jaar kunt aanbieden. Je kunt ze gebruiken in je voorbereiding voor de Kinderklimaattop, maar deze activiteiten kunnen hier ook volledig los van staan.

WANTED: klimaathelden

Actief meer leren over **het klimaat en de steden van morgen** doe je tijdens de tentoonstelling van BELEXPO in Brussel. Je komt er terecht in een **interactief avonturenparcours** waar het je missie is om de stad te veranderen. De kinderen werken in groepen en voeren opdrachten uit om de levenskwaliteit en het milieu te verbeteren.
De tentoonstelling richt zich vooral op kinderen en jongeren tussen 10 en 16 jaar.

Wist je dat jouw school of organisatie via UNICEF een code ontvangt waarmee je een gratis bezoek kunt boeken? Contacteer UNICEF: klimaat@unicef.be.

Broeikaseffect en de impact ervan

BELEXPO heeft activiteiten gebundeld waarmee kinderen leren wat het broeikaseffect precies is en wat het voor gevolgen heeft voor ons klimaat en hun toekomst. Je kunt deze activiteiten gebruiken ter voorbereiding van je bezoek aan de tentoonstelling, maar je kunt ze ook apart gebruiken. Download de PDF.

Op ontdekking door je wijk

Trek er met de kinderen op uit en maak kennis met de wijk waarin zij vertoeven. Ze leren met al hun zintuigen de wijk waar te nemen en bepalen de milieukwaliteit van hun buurt. Download de PDF.

Klimaatmitigatie: CO_2-calculator voor scholen

Ben je werkzaam in het onderwijs, dan kun je bij MOS Vlaanderen registreren om aan de slag te gaan met de digitale CO2-calculator. Op deze manier kun je kinderen leren hoe ons gedrag invloed heeft op het klimaat en de klimaatverandering. Je kunt ook meten hoeveel

CO_2-uitstoot jullie hebben bespaard door klimaatacties die jullie opzetten. MOS Vlaanderen geeft je allerlei tips om deze CO2-calculator educatief in te zetten.

Klimaatrechtvaardigheid: Climate Action

Op de website van Climate Action vind je allerlei activiteiten rond het klimaat die je gratis kunt downloaden en vrij mag gebruiken met je groep. Zo vind je er bijvoorbeeld leeractiviteiten van **Build the Change**, opgesteld door Lego. Daarnaast vind je er ook materiaal terug van groepen uit andere landen: welke acties ondernemen zij? Samen zorgen we ervoor dat het voor iedereen goed leven is op onze planeet, want niet alleen in België is dit van belang.

Extra tip: Vergeet niet jullie eigen ideeën en acties te delen op het online platform en kijk ook eens welke ideeën en acties andere groepen voorstellen!

Organiseer een lokale klimaattop

Durf het gesprek met de lokale autoriteiten aan te gaan. Er zijn bijvoorbeeld heel wat burgemeesters die kinderparticipatie aanmoedigen en de tijd nemen om te luisteren naar wat de kinderen uit hun dorp, stad of gemeente bezighoudt.

- ✔ Als voorbereiding op de Kinderklimaattop: Wat kan er beter in jullie buurt? Lijst drie actiepunten op en stel ze voor aan het lokale bestuur. Zet hierbij (vooral) in op klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en klimaatrechtvaardigheid.
- ✔ Ga in gesprek met het bestuur over jullie deelname aan de Kinderklimaattop. Welke ideeën en actiepunten zijn ook belangrijk voor jullie dorp, stad of gemeente?

Grootouders voor het klimaat

Niet alleen kinderen en jongeren zijn begaan met de toekomst van het klimaat. Ook de Grootouders voor het Klimaat willen een leefbare wereld doorgeven aan de volgende generaties. Met hun activiteiten willen ze informeren, sensibiliseren en oproepen tot actie. Nodig eens een lokale Grootouder voor het Klimaat uit om met jouw groep te spreken. Er is niets zo verrijkend als ideeën uitwisselen over generaties heen.

Workshop UNICEF

De klimaatcrisis is een kinderrechtencrisis. Maar wat houden deze kinderrechten precies in? UNICEF organiseert gratis workshops rond kinderrechteneducatie. De kinderen worden actief betrokken dankzij spelletjes en interactieve video's en leren zo niet alleen over kinderrechten, maar ook over wereldburgerschap, de missie van UNICEF en over thema's zoals diversiteit en participatie.

***Tip**: geef bij het aanvragen van een workshop zeker aan dat je meedoet aan de Kinderklimaattop!*

DOE MEE MET DE KLIMAATBRIGADE!

De Klimaatbrigade is erg begaan met het klimaat en de klimaatverandering, maar ze blijven ver weg van klimaatangst! Op hun website vind je allerlei informatie en leuke weetjes over deze thema's. Je vindt er ook allerlei experimenten terug die je gemakkelijk met je groep kunt uitvoeren. Is CO_2 een broeikasgas? Wat zal de impact van smeltend ijs op onze planeet zijn? Download de stappenplannen en neem de proef op de som.

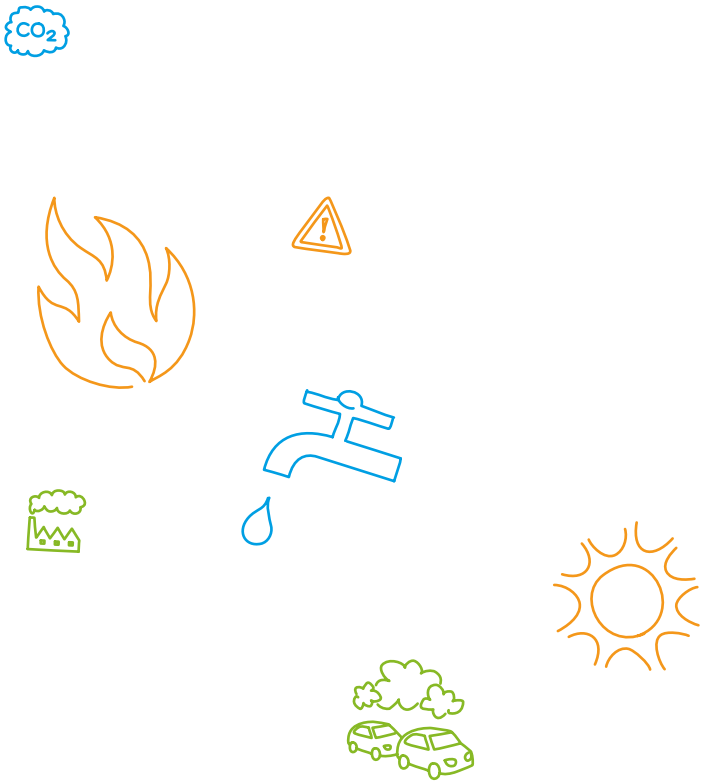

6 MEER INFO EN VERMELDE WEBSITES

Ben je op zoek naar meer informatie over de thema's? Neem dan zeker ook eens een kijkje bij deze organisaties:

Het klimaat en de klimaatverandering:

- Website van de **Verenigde Naties** met posters, cijfers, rapporten, wetenschappelijke feiten en meer: https://www.un.org/en/climatechange
- **MOS Vlaanderen** biedt je de klimaatmindmap met heel veel nuttige info aan. Je downloadt hem gratis op hun website: https://mosvlaanderen.be/aan-de-slag/klimaatverandering-oorzaken-gevolgen-en-oplossingen-mindmap-en-tekst

Klimaateducatie:

- MOS Vlaanderen: https://mosvlaanderen.be
- WWF (België): https://wwf.be/nl
- Klascement: https://www.klascement.net
- Djapo: https://www.djapo.be
- Klimaatverbond Nederland: https://klimaatverbond.nl/project/kinderklimaattop/

Hieronder vind je een lijst van alle partners en organisaties die in deze handleiding aan bod komen:

- Climate Action: https://www.climateactionproject.org
- De Klimaatbrigade: https://klimaatbrigade.be
- Klimaatwoordenboek: https://climatechallenge.be/nl/woordenboek

- Grootouders voor het Klimaat: https://www.grootoudersvoorhetklimaat.be
- Youth for Climate: https://youthforclimate.be

Dank je wel aan alle leerkrachten, begeleiders en aan álle kinderen die de handen in elkaar slaan voor de toekomst van het klimaat. Samen zetten we kleine en grote stappen vooruit. We hopen dat jullie ook na de Kinderklimaattop even betrokken en actief blijven meewerken en anderen blijven inspireren om ook hun stem te laten horen.

UNICEF België

Belgisch Comité voor UNICEF
Stichting van Openbaar Nut
Picardstraat 7 - bus 306
1000 Brussel
Tél : 02/230.59.70
Fax : 02/230.34.62

info@unicef.be
www.unicef.be
www.facebook.be/unicefinbelgium
www.twitter.com/unicefbelgie

Bankgegevens:
IBAN: BE31 0000 0000 5555
BIC: BPOTBEB1

Verantwoordelijke uitgever: Christèle Devos, UNICEF België, Picardstraat, 7, bus 306 - 1000 Brussel.

België
partner in ontwikkeling

unicef
voor ieder kind